

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა
 ფაკულტეტი
 საბაკალავრო პროგრამა ირანისტიკაში

პროგრამა ძირითადი (major) სპეციალობისთვის

საბაკალავრო პროგრამის დასახელება: ირანისტიკა

მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრი

პროგრამის კოორდინატორი: თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი ლილი ჟორჯოლიანი

საბაკალავრო პროგრამის მიზანი:

თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის მიმართულება მიმდინარე საბაკალავრო პროგრამით მოამზადებს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ბაკალავრის აღმოსავლეთმცოდნე ირანისტიკის სპეციალობით. პროგრამის ფარგლებში ბაკალავრი აითვისებს ქართული ირანისტიკის ყველა ძირითად სამეცნიერო მიღწევას და მომზადდება ამ ტრადიციების გასაგრძელებლად. ქართველური სამყაროს ისტორიულად ღრმა კავშირები ჰქონდა ირანულ გარემოსთან, რაც განაპირობებს თავად პროგრამაში ქართულ-ირანული ურთიერთობებისთვის ყველა ძირითად სასპეციალიზაციო დისციპლინებში განსაკუთრებული ადგილის დათმობას ირანის ისტორიის, ირანულ ენათა სტრუქტურისა და ირანული ლიტერატურის ისტორიის კურსებთან ერთად.

სწავლის მოსაღებელი შედეგი:

<p>საგანმანათლებლო პროგრამა შესაძლებლობას აძლევს სტუდენტს შეიძინოს ცოდნა, გამოიმუშავოს შესაბამისი უნარები და მოახდინოს მათი დემონსტრირება შემდეგი მომართულებით.</p>	<p>სწავლება, სწავლა და შეფასება</p>
<p>I. ცოდნა და გაცნობიერება</p> <p>1.1. აღმოსავლეთმცოდნეობის, როგორც კომპლექსური მეცნიერების ძირითადი მიმართულებებისა და დარგების შესახებ საბაზისო ცოდნა; წარმოდგენა ზოგადად ირანისტიკასა და ამ სკოლის ტრადიციებზე საქართველოში, ასევე ირანისტიკის განვითარების მნიშვნელობაზე ქართველოლოგიისა და ქართული კულტურის ისტორიის კვლევისთვის.</p> <p>1.2. ირანულ ენათა სტრუქტურაში (ფონეტიკა-ფონოლოგია, მორფოლოგია, სინტაქსი), აგრეთვე ლექსიკოლოგიის ზოგად მახასიათებლებში გარკვევა,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. პრაქტიკუმი, საბოლოო გამოცდა; 2. პრაქტიკუმი, კოლოკვიუმი, საბოლოო გამოცდა; 3. პრაქტიკუმი, კოლოკვიუმი, საბოლოო გამოცდა; 4. პრაქტიკუმი, საბოლოო გამოცდა.

საერთო ნიშნების ცოდნა (აქცენტირება სპარსულ ენაზე). ლინგვისტური კომპარატივისტიკის დაწყებითი უნარების შეძენა.

1.3. სპარსული ენის ფონოლოგიური, მორფოლოგიური და სინტაქსური სისტემების პრაქტიკული ფლობა; სპარსული ენის საბაზისო ლექსიკური მარაგის შეძენა; სპარსულად კითხვის, თარგმნის, აზრის გამოხატვის და მსჯელობის უნარი. ელემენტარული ლინგვისტური ანალიზის ჩვევების გამომუშავება.

1.4. სპარსული ლიტერატურის ისტორიის ზოგადი კურსის ათვისება ისლამამდელი ძვ. და საშუალო ირანული ენობრივი ეპოქის ძეგლებიდან მოყოლებული თანამედროვე სპარსული ლიტერატურის ჩათვლით. სპარსული ფოლკლორის ჟანრული კლასიფიკაცია და ფოლკლორული ნიმუშების გაცნობა. ფოლკლორისა და შუა საუკუნეების სპარსული ლიტერატურის ზოგად მახასიათებლებსა და თავისებურებებში გარკვევა; სპარსული ლიტერატურული ნიმუშების ორიგინალში კითხვა-თარგმნისა და მათ ენობრივ სირთულეებში გარკვევის უნარ-ჩვევების გამომუშავება.

1.5. თარგმანის თეორიის ზოგად პრინციპებზე წარმოდგენა. სპარსულიდან ქართულად და ქართულიდან სპარსულად წერილობითი და ზეპირი თარგმანის სპეციფიკაში გარკვევა, სხვადასხვა სფეროში სათარჯიმნო პრაქტიკისთვის მომზადება.

1.6. სპარსულ-ქართული კონტაქტების ძირითად ასპექტთა (პოლიტიკური ფონი, კულტურული ურთიერთგაცვლა, ენობრივი ნასესხობანი და სხვ.) გაცნობა, ასევე სპარსული კულტურისა ქართულ კულტურაზე ზეგავლენის შესახებ საბაზისო ცოდნა.

1.7. ენათა ინტერფერენციის პრობლემებზე და ლექსიკური სესხების პროცესებზე ზოგადი წარმოდგენა; ქართულში სპარსიზმების დამკვიდრების შესახებ ძირითადი ინფორმაცია; ქართულში სპარსული ლექსიკური ნასესხობების ფონეტიკური და სემანტიკური ტრანსფორმაციების შესახებ საბაზისო ცოდნა, მათი თვისებრივი მაჩვენებლების გამოყოფა. ეტიმოლოგიური კვლევის მეთოდებზე ზოგადი წარმოდგენა.

1.8. ლიტერატურული კონტაქტების გენეზისისა და განვითარების ზოგადი ისტორიის საბაზისო ცოდნა. შუა საუკუნეების სპარსულ-ქართული და ქართულ-სპარსული ლიტერატურული ურთიერთობების შესახებ წარმოდგენის შექმნა, კერძოდ, სპარსული ლიტერატურის ძეგლთა ქართული თარგმანების და მათი მიბაძვების ციკლის გაცნობა.

1.9. ირანის ძველი, შუა საუკუნეების, ახალი და უახლესი ისტორიის ზოგადი კურსის შესწავლა; სპარსული ისტორიოგრაფიის საბაზისო ცოდნა; ირანის როლის გააზრება ახლო აღმოსავლეთისა და ზოგადად მსოფლიო ისტორიის კონტექსტში. ირანის გეოპოლიტიკური მნიშვნელობის გაცნობიერება; თანამედროვე ირანულ აღმოსავლეთში მიმდინარე სოციალ-ეკონომიკურ და პოლიტიკურ პროცესებზე წარმოდგენა.

1.10. ისლამის როგორც რელიგიის და სოციალური ინსტიტუტის ისტორიის ზოგადი კურსის შესწავლა. ისლამში რელიგიურ ვალდებულებებისა და თეოლოგიური დოქტრინების, შუა საუკუნეების და თანამედროვე ისლამის ისტორიის საბაზისო ცოდნა. ზოგადი წარმოდგენა ისლამური სახელმწიფოს კონცეფციასა და ისლამურ მოძრაობებზე.

1.11. ირან-საქართველოსა და სამხრეთ კავკასიის ისტორიული ურთიერთობების საბაზისო ცოდნა; ისლამური ფაქტორის გათვალისწინება ამ ურთიერთობებში; საქართველოს შესახებ სპარსული წყაროების (ისტორიული, გეოგრაფიული ხასიათის) გაცნობა.

II. ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება/პრაქტიკული უნარები

პრაქტიკული უნარები

1.1. სპარსული ენის პრაქტიკული გამოყენება მთელი რიგი წერილობითი კორესპოდენციისა და ზეპირმეტყველების მიზნებისათვის, საუბრის წარმართვის უნარ-ჩვევები.

2.2. სპარსულ ენაზე სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენის, გაგების, თარგმნის, ანალიზის,

1. პრაქტიკუმი, კოლოკვიუმი, საბოლოო გამოცდა;
2. პრაქტიკუმი, საბოლოო გამოცდა;
3. პრაქტიკუმი, კოლოკვიუმი, საბოლოო გამოცდა

<p>ინტერპრეტაციისა და რეპროდუქციის უნარი.</p> <p>2.3. სპარსული ენის სხვადასხვა ტიპის ლექსიკონების, მათ შორის ეტიმოლოგიური ლექსიკონების, გამოყენების უნარი.</p> <p>2.4. საბიბლიოთეკო ფონდებზე მუშაობის, სხვადასხვა ტიპის ტექსტების რედაქტირების, რეფერირების, კომენტირებისა და ანოტირების უნარი.</p> <p>2.5. სათარჯიმნო ბიუროების ტიპური დოკუმენტაციის და საქმიანი ქაღალდების სპარსულიდან ქართულად და პირუკუ თარგმნის უნარი; საქმიანი საუბრების სპარსულიდან ქართულად და პირუკუ სათარჯიმნო პრაქტიკის უნარ-ჩვევები.</p> <p>2.6. პროფესიულ სფეროებში ადაპტაციის უნარი. კონკრეტული, ვიწროდარგობლივი მონაცემების გააზრება როგორც ლინგვისტური, ისე ლიტერატურის თეორიისა და ისტორიულ-კულტუროლოგიური მონაცემების კონტექსტში.</p> <p>2.7. ლინგვისტური, ლიტერატურული და ისტორიული პროცესების ელემენტარული შეფასებისა და ანალიზის უნარი. ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების განზოგადებისა და ისტორიულ კონტექსტში განხილვის უნარი.</p>	
<p>ზოგადი/ტრანსფერული უნარები</p> <p>1.1. კოგნიტური და მეთოდოლოგიური უნარები: სინთეზი და ანალიზი</p> <p>დამოუკიდებლად ან მინიმალური დახმარების პირობებში ინფორმაციის ეფექტურად მოპოვების უნარი როგორც პირველადი, ისე მეორადი საინფორმაციო წყაროებიდან, მათ შორის ინტერნეტის გამოყენებით, ასევე ამ ინფორმაციის დამუშავება და სინთეზი ინოვაციური მეთოდების გამოყენებით.</p> <p>დამოუკიდებელი ანალიტიკური უნარის გამომუშავება შესაბამის დარგობლივ სფეროში.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. . პრაქტიკუმი, კოლოკვიუმი, საბოლოო გამოცდა; 2. პრაქტიკუმი, საბოლოო გამოცდა.

2.2. სოციალური უნარები

ჯგუფური მუშაობის, დისკუსიაში მონაწილეობის, პროფესიული კამათის უნარ-ჩვევები. ინტერპერსონალური ურთიერთობების ეტიკა.

3.3. სისტემური უნარები

არგუმენტირების, კრიტიკული შეფასების, სათანადო წერილობითი დასკვნის ჩამოყალიბების უნარი; სამუშაო დროის დაგეგმვისა და ორგანიზების უნარი. პრობლემის სინქრონიაში და დიაქრონიაში ხედვის უნარი; სისტემის (სტრუქტურის) შემადგენელი ცალკეული ელემენტების ურთიერთზეგავლენის გააზრების, სიტუაციაში ადაპტირების და დამოუკიდებელი მუშაობის უნარი.

3.4. საკომუნიკაციო უნარები

დისკუსიაში პროფესიული (ზოგადლინგვისტური და ირანისტიკული) ტერმინოლოგიის გამოყენებით მონაწილეობა; სემინარებზე და სარეფერატოდ მიცემული მასალის ლოგიკურად აწყობა, ჩამოყალიბება და მისაღები ფორმულირებით გადმოცემა.

დასაქმების სფერო :

ბაკალავრი მზადდება აღმოსავლეთმცოდნეობის დარგში პედაგოგიური, კვლევითი, საინფორმაციო-ბიბლიოგრაფიული, სარეფერენტო, საარქივო-სამუზეუმო, მეთოდური, სათარჯიმნო და მხატვრულ-კრიტიკული საქმიანობისთვის. ირანისტი ბაკალავრი მომზადებულია სხვადასხვა ტიპის სახელმწიფო დაწესებულებებში, გამომცემლობებში, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა სისტემებში, ბიბლიოთეკებში, არქივებსა და მუზეუმებში, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში ყველა იმ თანამდებობაზე სამუშაოდ, რომელიც გათვალისწინებულ იქნება ბაკალავრის ხარისხის მქონე სპეციალისტისათვის.

სწავლის გაგრძელების საშუალება: ბაკალავრს ექნება მაგისტრატურაში სწავლის გაგრძელების საშუალება

ძირითადი სპეციალობის არჩევის ბოლო ვადა:

ენის სწავლების სპეციფიკიდან გამომდინარე, სწავლების პირველი წლის II სემესტრი (სპეციალობის ენაში დასაგროვებელი 35 კრედიტის შესასრულებლად სტუდენტს 7 სემესტიანი ენის კურსის გავლა მოეთხოვება)

სტრუქტურა იხ. დანართი

- 120 კრედიტი - ძირითადი პროგრამა.
- 90 კრედიტი - სავალდებულო,
- 10 კრედიტი – საბაკალავრო ნაშრომი, სავალდებულო
- 20 კრედიტი - არჩევითი

პროგრამის სილაბუსები (წარმოადგენილია დანართის სახით)

შეფასება:

შეფასების სისტემა ასქულიანია და ითვალისწინებს დისციპლინაში შემავალ ყველა კომპონენტს. თითოეული დისციპლინის სპეციფიკიდან გამომდინარე, კომპონენტების პროცენტული განაწილება იცვლება. (იხ.დანართი)
მინიმალური დამაკმაყოფილებელი შეფასება - 51 ქულა

პროგრამაში მონაწილე ლექტორები:

თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის 6 ასოცირებული და ერთი ენების ცენტრის მასწავლებლები.

სამეცნიერო-კვლევის მატერიალურ ტექნიკური ბაზა:

თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის მიმართულებას ირანისტიკის საბაკალავრო პროგრამისათვის კარგი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა აქვს. კერძოდ:

ირანისტიკის დეპარტამენტის მაღალი კვალიფიკაციის პროფესორები (4 ასოცირებული და 1 ასისტენტ-პროფესორი ფილ. მეცნ. კანდიდატები და მოწვეული სპეციალისტები) და მოწვეული სპეციალისტები; შესანიშნავი ბიბლიოთეკა მრავალენოვანი სამეცნიერო და მხატვრული ლიტერატურის სოლიდური ფონდით. ბიბლიოთეკის ნაწილი შეძენილია ირანის საელჩოს მიერ, რომელიც ყოველწლიურად, სასწავლო პროცესის მოთხოვნილებების გათვალისწინებით, აგზავნის სახელმძღვანელოებსა და სამეცნიერო-პერიოდულ გამოცემებს; 2001 წლიდან იმდროინდელ ირანული ფილოლოგიის კათედრასთან ირანის საელჩოს მიერ გახსნილია “ირანის კაბინეტი”, რომელიც აღჭურვილია სწავლების ყოველგვარი აუდიო-ვიდეო საშუალებებით (მაგნიტოფონი, ვიდეომაგნიტოფონი, ტელევიზორი და სატელიტური ანტენა, აუდიო და ვიდეოკასეტები, პერსონალური კომპიუტერი, კომპაქტ-დისკები); თბილისში ირანის საელჩოს შუამდგომლობით შესაძლებელია სპეციალისტებისა და კოლეგების ირანიდან

მოწვევა სპარსულ ენასა და ლიტერატურაში მოკლე სალექციო კურსის წასაკითხად (რისი პრეცედენტიც უკვე არსებობს).

1996 წლიდან, ირანის საელჩოს დახმარებით, სტუდენტებს შეუძლიათ გაიარონ მოკლე და გრძელვადიანი სტაჟირება ირანის რომელიმე უნივერსიტეტში, ირანში შეიძინონ სათანადო ლიტერატურა და გაიარონ კარგი პრაქტიკა სასაუბრო სპარსულში. ამასთან, სტუდენტებს, ისევე, როგორც მათ პედაგოგებს, შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ თეირანის წიგნების საერთაშორისო გამოფენის მუშაობაში, გაიცნონ ახალი გამოცემები და შეიძინონ სასურველი ლიტერატურა.